

ROZWIĄZANIA**Zadanie 15**

A. Rozpoznaj obiekty geograficzne zaznaczone literami a-f na obrazie satelitarnym Morza Bałtyckiego (załącznik 1) i wpisz ich nazwy własne do poniższej tabeli.

Litera	Rodzaj obiektu	Nazwa własna	Litera	Rodzaj obiektu	Nazwa własna
a	archipelag	Alandzki (Wyspy Alandzkie, Åland)	d	zatoka	Ryska
b	zatoka	Fińska	e	wyspa	Olandia (Öland)
c	wyspa	Hiuma (Hiiumaa)	f	zalew	Kuroński

B. Podaj nazwę państwa, do którego należy archipelag oznaczony na obrazie satelitarnym literą „a”, oraz język urzędowy, który obowiązuje na tym terytorium.

Państwo: **Finlandia**

Język urzędowy: **szwedzki**

C. Podaj nazwy najdłuższych rzek, które odprowadzają wody do zbiorników oznaczonych literami „b”, „d” i „f”.

zatoka „b” – rzeka **Luga**

zatoka „d” – rzeka **Dźwina (Daugava)**

zalew „f” – rzeka **Niemen (Nemunas)**

D. Odpowiedz na poniższe pytania.

Co przedstawiają zielonkawe smugi widoczne na obrazie satelitarnym Morza Bałtyckiego?

Przykładowa poprawna odpowiedź:

Zakwity fitoplanktonu, czyli mikroskopijnych organizmów, do których należą glony i sinice (cyjanobakterie).

Wyjaśnij krótko, w jaki sposób działalność rolnicza na obszarze zlewni Morza Bałtyckiego przyczyniła się do występowania tego zjawiska.

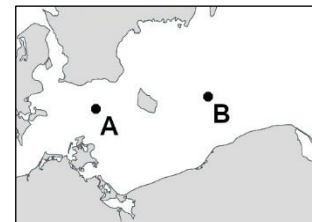
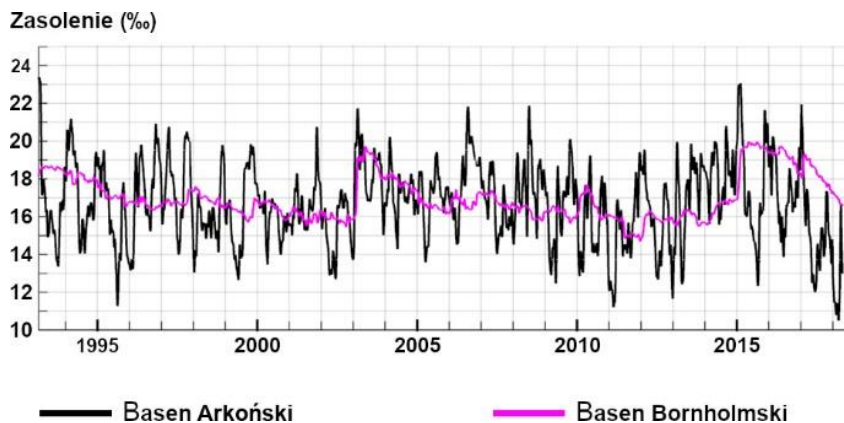
Przykładowa poprawna odpowiedź:

Z nawożonych pól uprawnych spłukiwane są rzekami do Bałtyku substancje mineralne, przede wszystkim związki azotu i fosforu, co w połączeniu z wysoką temperaturą sprzyja eutrofizacji i rozwojowi fitoplanktonu na powierzchni morza.

Zadanie 16

Na wykresie przedstawiono zmiany poziomu zasolenia wód dennych Morza Bałtyckiego w latach 1993-2018, rejestrowane w Basenie Arkońskim i Basenie Bornholmskim (patrz schematyczna mapa obok wykresu).

A. Uzupełnij legendę wykresu, wpisując w wykropkowane miejsca nazwy odpowiednich basenów (Arkoński, Bornholmski).

A – Basen Arkoński
B – Basen Bornholmski

Źródło: Copernicus Marine Service Information

B. Wyjaśnij krótko, na jakiej podstawie dokonał-eś/-aś przyporządkowania. Co jest przyczyną zróżnicowanego przebiegu zmian w zasoleniu wody morskiej przy dnie tych basenów?

Przykładowa poprawna odpowiedź:

Basen Arkoński znajduje się bliżej Cieśnin Duńskich, przez które następują regularne wlewy słonej wody z Morza Północnego. Każdy taki wlew zmienia poziom zasolenia. Poziom zasolenia w Basenie Bornholmskim rośnie znacząco tylko podczas najobfitszych wlewów wód z Morza Północnego (np. w latach 2003 i 2015).

Zadanie 17

Uzupełnij tekst, podkreślając jedną – prawidłową – propozycję spośród czterech podanych w nawiasach oraz wpisując odpowiednie nazwy własne obiektów geograficznych w wykropkowane miejsca.

Do polskich obszarów morskich zalicza się wyłączną strefę ekonomiczną, tzw. morze terytorialne – pas Bałtyku o szerokości (5 / 10 / 12 / 24) (kilometrów / mil lądowych / mil morskich / węzłów) od linii brzegowej, a także morskie wody wewnętrzne, wśród nich m.in. Zalew Szczeciński i cieśniny łączące go z Bałtykiem: **Dziwnę (Dziwna, uznawano również Głęboki Nurt)** i **Świnę (Świna, uznawano również Stara Świna i Kanał Piastowski)**. Na obszarach morskich należących do Polski są eksploatowane surowce mineralne, przede wszystkim kruszywa naturalne. W strefie przybrzeżnej Zatoki Gdańskiej można znaleźć bursztyn, który powstał z żywicy drzew głównie w (triasie / kredzie / paleogenie / holocenie). Na Bałtyku wydobywa się też ropę naftową i gaz ziemny ze złóż pochodzących z okresu (kambru / syluru / permu / kredy), zdeponowane w (gipsach / piaskowcach / soli kamiennej / wapieniach). Obecnie wydobycie bałtyckiej ropy zaspokaja około (0,8% / 2,5% / 5% / 10%) krajowego zapotrzebowania na ten surowiec.

Zadanie 18

Którą liczbą na obrazie satelitarnym Morza Bałtyckiego (załącznik 1) oznaczono położenie polskiej platformy wydobywczej *Baltic Beta*? Obwiedź odpowiednią liczbę.

Odpowiedź: Platforma *Baltic Beta* prowadząca wydobywanie ze złoża B3 znajduje się w miejscu oznaczonym liczbą

1 **2** 3 4.

Zadanie 19

Na podstawie opisów rozpoznaj porty morskie na Morzu Bałtyckim i wpisz ich nazwy do tabeli.

Opis	Nazwa portu
Największy port morski Litwy, z tradycjami handlowymi sięgającymi średniowiecza. Obsługuje ruch towarowy i pasażerski.	Kłajpeda (Klaipėda)
Port morski położony u ujścia Dźwiny do Bałtyku, z dużym terminalem kontenerowym. W ostatnich latach notuje spadek obrotów towarowych.	Ryga (Rīga)
Niewielki port położony w przewężeniu cieśniny oddzielającej Danię od Szwecji. Nad portem góruje zamek znany na całym świecie jako miejsce akcji „Hamleta” autorstwa Williama Shakespeare’a.	Helsingør (Helsingør, Elsynor)
Największy port bałtycki z dużym terminalem naftowym, otwartym w 2011 r., umożliwiającym eksport rosyjskiej ropy naftowej do Europy Zachodniej z pominięciem ropociągu tranzytowego „Przyjaźń”.	Ust-Ługa (Усть-Луга, Ust'-Ługa)

Zadanie 20

W tabeli przedstawiono wybrane wskaźniki opisujące współczesną ludność trzech państw znajdujących się nad Morzem Bałtyckim. Rozpoznaj państwa i wpisz ich nazwy do nagłówek tabeli.

Wskaźniki	Państwa		
	Estonia	Łotwa	Litwa
Udział (%) ludności narodowości rosyjskiej	25	25	6
Udział (%) ludności, dla której język rosyjski jest pierwszym językiem	30	34	8
Udział (%) ludności wyznania rzymskokatolickiego	1	19	77

Zadanie 21

Uzupełnij tekst, podkreślając jedną – prawidłową – propozycję spośród podanych w nawiasach.

Roczne zużycie energii elektrycznej w Polsce w 2019 r. wyniosło około 170 (*terawatów / gigawatów / terawatogodzin / gigawatogodzin*). W porównaniu z 2009 r. roczne zużycie energii elektrycznej w Polsce jest (*mniejsze / większe / nie zmieniło się*). W porównaniu z 1989 r. roczne zużycie energii elektrycznej w Polsce jest (*mniejsze / większe / nie zmieniło się*). Największe zapotrzebowanie na energię elektryczną przypada na (*wiosnę / lato / jesień / zimę*).

Energochłonność to wskaźnik, który pokazuje, ile energii jest potrzebne na wyprodukowanie określonej ilości towaru lub jednostki PKB. W porównaniu z 2009 r. energochłonność PKB w Polsce (*spadła / wzrosła / nie zmieniła się*). Polska obecnie więcej importuje niż eksportuje energii elektrycznej – w 2019 r. około (7% / 12% / 18% / 25%) rocznego zapotrzebowania na energię elektryczną jest pokrywane ze źródeł energii znajdujących się poza granicami kraju. W latach 1990-2004 saldo wymiany energii elektrycznej z zagranicą było (*dodatnie / ujemne / nie było importu ani eksportu*). Polska obecnie rozwija połączenia sieci energetycznej z sąsiadami na lądzie, a podmorski kabel energetyczny łączy Polskę z (*Danią / Norwegią / Rosją / Szwecją*).

Zadanie 22

Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. mają w swoich planach znaczącą rozbudowę sieci przesyłowej wysokich napięć w województwach pomorskim i zachodniopomorskim. Wymień dwie planowane w inwestycje w sektorze wytwarzania energii elektrycznej, które są ważnym uzasadnieniem tych planów.

Przykładowe poprawne odpowiedzi:

- 1) budowa elektrowni jądrowej (Żarnowiec lub Choczewo)
- 2) budowa morskich farm wiatrowych (offshore) na Bałtyku
- 3) rozbudowa elektrowni Dolna Odra o bloki gazowe

Zadanie 23

Wykonaj poniższe zadania, korzystając z tabel przedstawiających strukturę geograficzną importu ropy naftowej i gazu ziemnego do Unii Europejskiej (załącznik 2).

A. Które z wyszczególnionych w tabeli państw-eksporterów ponaddwukrotnie zwiększyły w latach 2006-2016 swój udział w imporcie ropy naftowej do UE?

Azerbejdżan, Irak

B. Czym wytłumaczysz zmiany wielkości importu ropy naftowej z Iranu do UE w latach 2006-2016?

Przykładowa poprawna odpowiedź:

Przyczyną zmian wielkości importu ropy naftowej z Iranu były sankcje nałożone na to państwo (a później poluzowane) przez UE i ONZ.

C. Który surowiec energetyczny – ropa naftowa czy gaz ziemny – charakteryzował się większą koncentracją geograficzną importu do UE w 2016 r.? Uzasadnij swoją odpowiedź, odwołując się wyłącznie do danych z załącznika.

Odpowiedź: Większą koncentracją geograficzną charakteryzował się import (ropy naftowej / gazu ziemnego)

[podkreśl właściwe], ponieważ [przykładowa poprawna odpowiedź:] na dwóch największych dostawców przypadało 44,3% importu ropy naftowej oraz 64,7% importu gazu ziemnego.

Zadanie 24

W tabeli przedstawiono dane dotyczące wielkości emisji gazów cieplarnianych (CO₂, CH₄, N₂O, freony) w czterech państwach Unii Europejskiej. Przeanalizuj dane, zidentyfikuj państwa i wpisz ich nazwy do pierwszej kolumny tabeli. Odpowiedzi wybierz spośród poniższych.

Belgia, Dania, Francja, Łotwa, Polska

Państwo	Emisja gazów cieplarnianych (w mln ton ekwiwalentu CO ₂)					
	2005 r.	2017 r.				
		razem	w tym z następujących źródeł:			
			energetyka	transport	rolnictwo	pozostałe
Francja	570,7	482,0	49,6	134,7	76,2	221,5
Polska	404,3	416,3	164,9	63,4	31,7	156,3
Belgia	148,9	119,4	20,2	25,8	10,1	63,3
Dania	68,8	50,8	11,6	13,2	10,6	15,4

Źródło: Eurostat